

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, szeptember 17

Tizenegyedik évfolyam.

KÉPZŐMŰVESZETÜNK ÉR- DEKÉBEN.

Előbb a szükségességet csak aztán, a mi kellemes, kíváncs.

Igy szól az a régi jó mondás és sok igaz van benne, csak hogy mint minden általános, elvont igazság, jókora engedményekkel érvényesülhet a realitás életben. Mert igaz, hogy a civilizáció minden népnél azon kezdődik, hogy a legelemből, úgy szólva állati, anyagi köz-szükségletek kielégítése jön szóba; s csak akkor, ha ez alap meg van vetve, kezdődik meg a magasabbra, felsőbb régiókba emelkedés, hozzatnak kérdése a szellemi érdekek. S a mi egy ily művelődésben levő nép az előhaladott nemzetekhez képest, körülbelül oly párhuzamot észlelhetni egy ország központja s a vidék viszonyában. Itt legelőbb a legelőbbben szükségességek, tehát a legdurvább s legprimitívabb dolgokon kell segíteni. De ha ily természetesen történik is a kezdet, a folytatásban már teljesen összezavarodik a természetes sorrend. A civilizációval érintkezések ory elemek jönnek át, melyeknek elfogadására még egészen fejletlenek a körülmények, melyekre csak később kerülhetne rá a sor; s így míg egyfelől a kezdetleges akadályok leküzdésével kell bajlódunk, míg azon kell tusakodnunk, hogyan adjunk városunknak vizet, kövezetet, hogyan ellensúlyozzuk az elhasznált anyagok káros visszahatását, s övünk meg a levegőt a sok gőzölés fertőztetésétől: ugyanakkor, mondjuk, kénytenek vagyunk arra gondolni, hogy lelki világunknak, már akármily kicsinyben is, megszerezhezzük okvetlen tápszerét s a tudomány költészet művészet köréből annyit a mennyit, a mi talajunkba is átültessünk számára.

Tudomány tekintetében városunknak lehető kedvezők viszonyai, legalább oly eszközökkel rendelkezik, minőkkel a fővároson kívül eddig egy pont se a vidéken; közoktatásügyünk szépen virágzik, a tanintézeteknek kiváló sorát mutathatjuk fel, élükön első rangúval, az egyetemmel. A költészet s irodalom felkarolása körül sohasem állt utolsó hírében intelligenciánk: csak a művészet az, értjük főleg a képzőművészetet, mely nem egyesektől függ, s mely úgy állami, mint városi község érdeklődésében találhat egyedül biztosabb támaszt.

Mennyire érzi ezt kormányunk, s

A KELET TÁRCZÁJA.

FEGYENCZ ÉS KÉM.

Siemieni ki Lucian elbeszélése.

A lengyel eredetiből:

— Wilslooki Henrik. —

Az első mámortól magamhoz térvő, a butorokat vizsgáltam, mintha belőlük gondolatait, hajlamait és szokásait ki akarnám olvasni. Gyöngéd tisztelettel érintem az egyes tárgyakat, beszéltem velük mint jó ismerőseivel...

Az ágy mellett levő pipere-asztal még rendelkezésben volt; sokféle tárgyak közt egy gyűrűt és egy medaillont, mely mindenesetre hajait foglalja magában, vettem észre. Ezt a két tárgyat megragadtam és csókokkal borítam el. Miután sokáig élveztem e két tárgyat, előbbi helyekre akartam tenni, midőn az a gondolat támadt bennem, hogy emlékül tartom meg magamnak.

A gyűrűt az ujjamra buztam, a medaillont pedig koblemer rejtem. Legkevésbé sem jutott eszembe, hogy más becseset birtánák e tárgyak, mint azzal, hogy ő, ő viselte... Valóban örjögő álom volt ez, melyre maig borzasztó ébredés következett!

A feyencz elhallgatott, mintha az emlékek és benyomások terhe lesújtana. Mária csak rövid és sebes lélekzet által adott életjelet magáról; ha üterét érintették volna, úgy idegei reszketését érezni lehetett volna. A feyencz aztán folytatta beszédét:

— Mi történt tovább? Azt tudja ön, mintán ön előtt Ravicz neve ismeretes. Egy mellékszobában lézengő két szolga beszélgetéséből megtudtam, hogy Oswiecimska kisasszony a tegnap ültént nászünnepe után Mierski ural a Visztula tulsó partján fekvő jószágára utazott. Két-

mennyire komolyan veszi az ügyet, Trefort miniszternek legújabbán Sopronban tartott képviselői beszédéből láthatni. Arról szólni, minő lélekmenesítő hatása van a művészetnek, mint maga a vallás és közoktatásügyi miniszter is kijelentette, legalább is sértés az illetők felvilágosultságára; ép oly kevésbé szükséges ilyesmit magyarázgatni, akár az egyszer egy tétéleit. Eltek, szellemi okkodások helyett kézzel foghatóbban szólnak a tények, s ezért csak az Eszterházy-képtára, a muzeumban, a fiatal művészek, s a képzőművészeti társulat segélyezésére, a felsőbb rajztanoda felállítására stb. stb. utalunk. A mintarajztanóban most szándékoznak egy új festészeti tanszék felállítását, s ugyancsak ez ősszel van kilátásunk egy képzőművészeti szakférfiakból összehívandó enquete, melynek határozatai közt nem utolsó jelentőségű leendő ma intézkedés, mely műtermek építésére fog vonatkozni, s így tehát a legfőbb akadályok egyikét szünteti meg, melyek eddigél művészetünknek útjában állottak.

Midőn ily országos intézkedések vannak kilátásban, nagyon is alkalomzerű saját magunk körülményeire vetni szemünket, s ezt a kérdést intézni magunkhoz: „Hát ugyan mi hogyan állunk?” Ugy véljük, könnyen végezhetünk a felelettel; a tagadás mindig a legrövidebb felelet.

De vajjon kimondjuk-e a „Se-hogy”-ot?

Majd minden fontos alkalomnál azon kell kezdenünk, hogy városunk Erdélynek, országunk legjelentősebb részének központja, ütere. Telve a legérdekesebb műemlékekkel, melyek a szó szoros értelmében szétszórta hevernek, bár ápolásukra egész egyesület fordít tetemes gondot. De e localis archeologiai érdekek előmozdítása mellett, magára az általános művészeti érdekre alig fektettünk súlyt. Pedig ha Kolozsvár az egykori Dáciaának s nagy fejedelemének műemlékeit oly rendkívüli buzgalommal iparkodik a maga területén concentrálni, állít számukra muzeumot: más részt meg arra is kellene gondolnia, hogy nyugat szellemvilágából lehetőleg nyújtson némi izelítőt annak, kit körülményei nyugatabbra hatolni nem engedtek, s viszont a külföld ismerője se legyen oly lemondással kénytelen élni közöttünk, mintha valami ausztráliai telepre vetette volna sorsa.

segbecsésem, örjögésem elárult. A szolgák fedeztek, mint tolvajt elfogtak és megmotozván, megtalálták a gyűrűt és medaillont. Ep azon percben lépett a szobába Mierski, kit valami érdek visszahozott. Látásomra megijedt, de csakhamar magához tért, gunyosan nevetve megparancsolá szolgáinak, hogy költözzenek meg és hívjanak rendőrköt.

Az első percében törőmmel akartam magam megőlni, de a remény, hogy könnyen igazolható leszek, visszatartott az öngyilkosságtól. Egyik fogházból a másikba hurcoltak; három évet vasba verve töltöttem, még három kellett volna így töltenem, ha ma nem találtam volna módot megszökni...

A lopás miatt nem kellett volna oly súlyos büntetést kiállanom — de Mierski!

Mierski mint lázadót, összeesküvőt jelentett fel. Mierski a hazafiasság álarca alatt mitsem sejtő fiatal emberek bizalmába belpodók és mint egy sátán áldozatait a kin és győtrelem karjaiba hajtja... Mierski egy...

VII.

A feyencz vagy nem akará vagy pedig nem bírta a megkezdett mondatot befejezni, utóbbi szavainál felkelt...

A szél az ablak lobocsátott függönyét felretasztá és a majusi reggel első sugara világította meg a termet...

Mária, ki addig mellére csüggő fővel és behunyt szemmel hallgatta a feyencz beszédét, most mintegy nagy elhatározással felugrott a pamlagról és könnyező szeméit a feyenczre szegte...

Ravicz visszalépett és térdre borult.

— Mária! kiáltá ő két kezébe rejtve arcát.

— Ő maga! — válaszolá Mierska asszony.

— Ő, ki az ön szerencsétlenségének közvetlen okozója; ő, ki most önhez könyörög bocsánatát...

Nem túlózunk.

Akarsz műértékkel bíró festményt látni? Közintézetben, nyilvános helyiségben hasztalan keresnél. Vagy tán szobor után kívánczol? Sehol egy terünk, sőt meg egy kioszkunk se, hol legalább gypsfigurák környezzenek bassint. Városunkban a plastika alig képviselve máshol, mint a lábosház alatt bólintgató macskababuk asztalán meg talán vándorművészek deszkán.

Pedig okkal-móddal lehetne valamire vinni, kivált, ha nem nagyon magasan kezdenék.

Itt van városunk kebelében az Erdélyi Muzeum-Egylet, itt a hazafiasságáról s felvilágosultságáról eléggé ismert aristokrataink, egy a közönségünk tulajdon részét képező intelligencia. Vajjon ez elemek kölcsönös egyesüléséből nem lehetne-e vállvetve kisebbszertű képzőművészpártoló társaságot alakítani egybe? A külföld majd minden kisebb városától, sőt hazánk nem egy vidékétől vehetnénk erre példát. Egy kis önfeláldozással, megerőltetéssel csak lehetne szervezni oly társulatot, mely a részint lelkes közadkozásokból — hisz nemességünk családi termeiben bizonyára elég a fölös számú műtermek, — részint apránkénti vásárlgatás útján olyan, a milyen képtáracskát szerezen össze, a fontosabb szobrok másolataival kapcsolatosan.

Tény az, hogy itt is mindenekelőtt három dolog kíváncs: pénz, pénz és pénz. E terv is mindig szándéknak marad, ha az anyagi áldozatokkal nem számolunk.

Aristocratiánkon a sor megtenni az első lépést: bizonyára nemesebb emléket ennél nem emelhetne magának. S intelligenciánk sem válhatna méltóbbá nevéhez, mint épen ez ügy lelkes felkarolása által.

A szellemi irányadást mindenesetre az Erdélyi Muzeumegylet szakférfiától kell e tárgyban is várunk.

A hazai iparnak adandó kedvezményről szóló törvény végrehajtása tárgyában a földművelés, ipar- és kereskedelmi miniszter, — mint az „O. É.” írja — a pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet szándékozik kibocsátani a megyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben ezeknek közgei a kedvezményben részesítendő gyárak és telepek megvizsgálására, illetőleg az ipartelepek kérvényeiben foglalt adatoknak igazolására utasítottak. A rendelet 6

A feyencz szelid arczikefezéssel válaszolt, melyben a mult minden győtreimeinek végeles elfelejtését lehetett kiolvasni.

— Tehát hitelt ad szavainak, kegyelmes asszonyom? — mondá ő, — ön tehát hiszi ártatlanságomat; ez egyedül elfelejteti velem a kiállott kínokat, megjutalmaz előre a még kiállandókért. Most már fogjanak el, én nem fogok zúgolódni, nem fogok jajgatni többé a büntőnőrtüsei alatt, könyeim többé nem fognak penészes kenyeremre hullani...

— Soha, soha — kiáltá Mária — önt meg kell mentenem.

— Miért? Mit adhat számomra többé a világ? Önnel beszéltem, ön mostoha sorsomat megsíratá — ez több, mit valaha álmodni mertem.

— Önnel menekülni kell... Maga a gondolat, hogy ismét a büntőnőbe kerülhetne, megöl engemet.

— És mi módon meneküljek?

— Háznak gyanyu alá nem esik; én egyedül vagyok.

— Egyedül? — kérdé a feyencz szóra-között.

Mária kezét összekapcsolta.

— Igaz, nem vagyok egyedül... nem vagyok egyedül... — ismétlé mélyen sohajtva, kétségbeesve — a legszentebb kőtelek által a leghívtányabb teremtséhez lánczolva! Oh! bár csak tudatlanságomban hagyott volna, előbb-utóbb megölték volna ugys az ő gazságai. Most már ön lerántotta a gazember arcáról az álarcot, azon ember arcáról, ki megcsalta érzelmeimet, reményemet, hitemet, mindenemet, a mi szent e földön.

Ravicz megragadá kezét és erőt vevén magán, mondá:

— Boszút veszek, nem az én meggyaláztatásomért, hanem az önéért, asszonyom; az ő

S-ból fog állani s még e hó folyamán szét fog küldetni.

KÜLFÖLD.

A berlini „Provinc. Corr.” egy ezikke, melyben a danzigi császár-találkozásról szól, azt iparkodik kifejtetni, hogy Ausztria-Magyarországnak nincs oka nyugtalankodni a két császár barátsága miatt. És ezért újlag hangsúlyozza, hogy az orosz és német császárokkal Ausztria császára szellemileg, teljesen egyetértve, a gyűlésen jelen volt, s a szívélves benső barátság, mely Ausztria-Magyarország és Németország közt fenáll, legújabbán a gasteini találkozás által határozottan kifejezést nyert. Az orosz császár szükségét érezte, hogy trónralépte után az egész világ előtt érthetően megmutassa, miszerint igen óhajtott, hogy az atyja által táplált barátságot Németország iránt a maga részéről is megerősítse. E cikkben előfordulnak olyan állítások is, melyeket politikailag hiányosnak mondhatunk. Mert például azt mondja az idézett cikk, hogy a két uralkodó közti egyetértés a legjobb, holott a „Köln. Zeit.”-ban egyidejűleg megjelent pétérvári levelező viszont azt mondja, hogy az orosz nemzeti büszkeség a danzigi találkozásban sérült látott.

Igen érdekes azonban, hogy Pétervárt minő változásokat várnak a danzigi találkozástól. Reméljük, hogy Ignatiew külügyér a jelenlegi londoni követ, Lobanov herceg pedig belügyér leendő. E személyváltozás összefügg azon tanácsokkal, melyeket állítólag Bismarck adott volna a császárnak. Bismarck javasolta a császárnak, hogy a nihilizmus ellen lépjen fel a legnagyobb szigorral, s másrészt meg engedményezzen bizonyos szabadságot. Több oldalról állítják továbbá, hogy a cancellár még beható pénzügyi tanácsokat is adott volna a császárnak. Katkow mély hallgatását úgy tekintik, mintha a császár Bismarck herceg szavát igen a szívére vette volna.

Rómából jövő hírek jelentik, hogy a pápa Schlözer bárót kihallgatásos fogadta, melyen a pápai szentszék és Németország közti modus vivendire nézve végleges megállapodás jött létre.

Ennek legközelebbi eredménye az lesz, hogy Schlözer, mint porosz követ visszaér a római udvarhoz, másik eredmény pedig lesz a vaticani püspökségek betöltése. — A berlini „National Zeit.” egy követség felállításában a pápai udvarnál igen nagy veszedelmet lát. Azt véli, hogy ez egyenesen arra céloz, hogy a pápának az ország ügyeibe beleszólása lehessen.

Az ősmert német orsz. képviselő Büchler a francia kamara elnökéhez Gambettához egy rüpi-iratot intézett, melynek czime „Harc vagy béke” Szerző nem hiszi, hogy az örök békének ideje

büne méltó büntetésre találjon! Mentsem meg, asszonyom, meg élni akarok — a bosznak.

— A boszu a multat nem törli el... — válaszolá Mária kétségbeesetten. — Történjék akármí, önt meg kell mentenem.

— És ön? — kérdé a feyencz hangszílyozva, Mária arcára nézván, mintha belőle azon érzelmeket akarná kiolvasni, mely azon emberhez köti, kinek gazságát felderíté.

— Az asszony szenved. Arra szöletett... — felelé Mária lesütött szemekkel.

— Az ilyen megadás néha... — A feyencz nem merte bevégezni a mondatot.

— Bűn... — egészíté ki Mária. — Tudom és ép azért a végzetre bizom, mely majd megmutatja nekem azt, mit tennem kell és mit nem szabad tennem. Mig Adolfól nem tudtam egyebet, mint hogy könnyelmű, hogy kártyás, hogy pazarló: addig sorsomat méltatlankodás nélkül viseltem, de most, midőn tudom, árul áll előttem — most már nem köt hozzá semmi.

A feyencz megragadá kezét és csókokkal borítá... Mária, mintha magához térne, hangosan felkiáltott:

— Az istenért, ne felejtsek el magunkat! Veszedelem fenyeget bennünket minden oldalról. Adolf minden percében haza jöhet, ily időtájt szokott ő éjjeli lakomáiról visszatérni. Siessünk. Ama szekereinken vannak az ő ruhái, öltözköd-jék hamar át; ama szoba hálószobám, ott rejtse el magát; rajtam kívül senki sem lép be oda. Siessen, kocsirobogást hallok.

E szavakkal a szobába taszította és a kulcsot lehuzta. Megzavarodása határtalan volt. Érezte annak terhét, hogy oly ember elé kell lépnie, kit utál, mint egy halálos vétket és ki a szerencsétlen Ravicz iránt pokoli gyűlölettel viselkedik. Azt hitte, hogy szeméből kiolvassa majd titkát, s hogy első szavával elárulja magát. A titkár előtt elhaladván, belépillantott, hogy egy-

Hirdetési díjak. Egy négyaság esztiménterüi tér ár 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesszők: Kolozsvár: B. és ben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckha) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rod. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenst. et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája. Budapest Szervitátor 3. sz.

Cyillitai csilléhek garmond sora után 25 krajczár ártendő.

előkezett legyen; azonban — szól tovább a rüpi-irat — a jelenleg Európában az államokban uralgó nagyzási kór a hadsereg felemelések és háborús fenyegetések delüma, gyorsan ható ellenszereket kíván. A legbiztosabb és leghatékatosabb módszer lenne az általános lefegyverzés. Erre nem kellene egyeb, mint csupán csak az utolsó lépés az összes európai nemzetek egyesített békeszavazata. És ebben áll a mi feladatunk. Szerző ezután meglepő felhívást intéz Gambettához és a francia nemzethez, hogy fogadják el ezen békeajánlatot és végre öva int azon balhiedelem ellen, hogy Németország bensejében dúló egyenlenség az ország egységét és erejét megingatják, s hogy a hadsereg létszámának fenntartása Németország anyagi bukását idézné elő. A küllelenséggel szemben a német nemzet mindig összetartó egy leendő, s a mi hiányzani fog anyagi javakban, azt kárpótolják majd erő, hazaszereteten és kitartásban.

A francia kormányelnök Párisba tért vissza, hogy Gambettával a kamara egybehívásáról értekezék. Jules Ferry, mint barátai állítják, ellene volna, hogy a kamara egybehívása stírgtetésnek, mert a tuniszi algiri ügyek őt nem nyugtalanítják.

Azon hír, Grévy-Albert az algiri kormányzó visszalépéséről nem valósult meg. Ellenkezőleg Grévy-Albert legközelebbi időben visszatér Párisból, hol egészsége helyreállítása végett időzött, Algírba.

Szamosújvár diszpolgári oklevele b. Bánffy Dezsőnek.

Losonczy

Báró Bánffy Dezső

ur ő méltóságának

Szolnok-Dobokamegye érdemes főispánjának

Sz. 24. 881.

közy.

MI

Szamosújvár szabad királyi város képviselőtestülete tudtul adjuk mindazoknak, kiket illet, hogy az alólt napon, éyben és helyen, városi közügyeink ellátására tartott közgyűlésen, Losonczy Bánffy Dezső Baró ur ő Méltóságát Szolnok-Dobokamegye nagyerődmű főispánját, kinek törhetlen hazafiságát — minden szépre, jóra és nemesre hajló szilárd jellemét s városi ügyeink és érdekeink előmozdításában tanúsított őszinte jóakarátát és buzgóságát oly sokszor valónk szerencsések tapasztalni; ki bölcs belátással párosult kormányzási tapintatáról oly annyiszor s oly meggyőző tanúságot tón s kinek városunk iránti szeretetét, ama örökös halálra kötelező tények, melyek a városon kívül elvonuló államotnak a város belterületén át kiesz-közölt elvezetésében, s a város szellemi és anyagi felvirágzására nagy befolyással leendő „Szak-

kedvű arczikefezést öltösn; de megijedt maga magától, oly halvány, oly iszonyu kineézést volt.

— Pirosa festem arczomat, az megcsalja őt — hálósobájába sietett, és arca majd mesterséges pirral díszlett.

— Most már biztos lehetek. Hány asszony fedi el ezen álarca alatt a szemérmot, mért ne fedném én is el megbotránkozásom pirját?

Haját is rendbe hozta és letült a zongora mellé, reszkető kezekkel érintette a billentyűket, melyek hamis accordban viszhangoztak.

VIII.

Mierski a terembe botlott.

— Jó reggelt, Maryna! — Levette kalapját és a pamlagra dobta.

Mária válaszolt valamit, de a zongora hangjától nem lehetett hallani.

— Minek való az a csőrümpölés? kérdé ő mérgezőlde... Hát számomra egyetlen egy szavad sincs?

Mária megszűnt zongorázni, de hallgatott. Adolf a terembe fel és lement oly gyors léptekkel, mintha valami üldözne. Ha Mária rá pillantott volna, úgy halvány arcán iszonyu kifejezést vett volna észre. Szemei homályosak voltak, s mégis aljas szenvedély pokoli tüztől lángoltak, mely szenvedély összevont szemöldökei és ráncos homlokán is olvasható volt; borzos haja és kuszált nyakkendője kiegészítették a kéjencz képét, ki az éjszakát bor- és kártya mellett tölti el... Gyors léptekkel járkált fel és alá és úgy látszott, mintha pokoli gondolatot forralna agyában. Mária reszketett, azt hitte, hogy titka már felfedeztetett. Végül megállott Mária előtt, kezét a vállára tette és reszkető hangon mondá:

— Asszony!...

Mária összereszt és elfeledt szeméit.

(Vége köv.)

mosvölgyi" vasut eszméjének törhetlen erőlyel s anyagi áldozatra kész buzgalommal keresztül vitt megvalósításában legfőképen nyilvánulnak fényesen igazolják; részeit a felsorolt érdemek elismeréséül, részeit pedig a bennünket tisztelt és szeretett személyével összefűző kapocs szilárdításául — a szokottas díjak elengedése mellett — városunk polgárául egyhangulag és közlekedéssel megválasztottuk, felvettük és beiktattuk, jogosultá ténő Ő Méltóságát mindazon jogok és előnyök élvezetére, melylyel városunk többi polgárai főruházvák. Miről adjuk a város pecsétjével megerősített eme polgári okmányt.

Kelt Szamosújvárt, 1881. évi szeptember hó 3-án tartott képviselőtestületi közgyűlésünkben.

Placintár Dávid
polgármester.

Osztián Kristóf
főjegyző.

A szamosvölgyi vasut megnyitása.

B. Bánfi Dezső Szolnok-Dobokamerye főispánja magára törő szellemének és hazafias önfeledő áldozatának olyan diadal tünepét ülte meg ma, mely nagyobb vala valamely régi magyar hadvezér csatanyerésénél.

Tizenöt hóval ezelőtt két egyesült meglehetősen elmaradott megyéjében Erdélynek egy nyugtalan, jobb szellem aial háborgatott fiatal főispán, miután gazdasági egyület, nyomdát, hiriapot, területet megéjének, azon szándékkal hozta nyilvánosságra, hogy megyéjének központjait vasutat építtet. Kicsinyű mosolylyal fogadta a tervet mindenki s a tohelen nagyot-akaras hasztalan erőlködésének tekinteték minden fel. A szamosvölgyi vasut kikerülhetlen szükségességéről az északi Erdély világba való bevezetésének áldados voltáról meg vala ugyan győződve mindenki, hiszen e terv meg Szechenyi által a nemzet közgazdasági apostolatát szarmazott, — hogy azonban így nagy eszméknek egyetlen ifjú főispán megvalósítójává lehoosen, ahöz a hazánkban eddig történtek után nem valánk szokva. Kezdetben tehát az általános bizalmatlanság, később az irigység ezer, kimozdithatatlanul látszó akadályt gördített a kivétel elé. És fiatal férfúnak meses vasakarata, nem képzelt oltkéltésége, saját vagyonát kockáztatva önfeledő áldozata rövid egy év alatt egy merész álomnak megtestesítője lón, s szemeknek alig hisznek a vidéken az emberek, a kinek birtokai, lakásai mellett a vasut dűböröge hirdet egy új csodát, a csodát, miként teremthetni semmiből nagy dolgokat.

E hó 15-ike óta a cultura tízet hányó vaslovai utána futnak Kolozsvárról a Szamos északra hompolygó hullámainak, s új idöket hirdet a község égre hányt útjára s folyó kies völgyének. Aldva legyen érte a férfú neve, a ki e tájnak ez időket megérni adá!

E hó 15-én Magyarország két minisztere b. Bánfi Dezső főispán vezetése alatt Kolozsvár város polgármestere, Kolozsmegye alispánja, gr. Teleky Domokos, gr. Bánfi Béla, Simó Lajos, Boér Károly, Gajzádó Ferenc képviselők, Gáman Zsigmond, a kolozsvári iparkamara képviselője, Gyöngyösi Lajos osztálytanácsos, a kolozsvári forgalmi főnök, gr. Koris Victor, a szolnokdobokamerye gazdasági egyület elnöke, Nagy Béla pénzügyigazgató, Wernlein Ernő távirdaigazgató, s igen számos notabilitás nagyszámu érdeklődő közönség kíséretében a virágúterrel díszített vonatra szállottak, Erdélyben az első másodrendű vasut njonatni coupéba. E waggonok mintegy félméterrel törpebbek és keskenyebbek az elsőrendű vasutak waggonjainál, kivétel nélkül zöldre festvők, s könnyebb szerkezetűek; az osztályokat csak számok különböztetik meg; egy oldalon négy helyett csak két ajtájuk van; két osztályuk 16—16 négy sorban levő ülésel van ellátva, de a küzbelső egymás hátának fordított két sor között átjáróval van megzekitva. Az első osztály egyik részletében

16 helyett csak 8 ülés van, négynek keresztbe, kettőnek-kettőnek oldalt a vonat hosszában s között az oldalhoz erősítve egy kis tölgyta asztal tükörrel felette. A mozdony alig félakkora, mint a reudes és sokkal könnyebb szerkezetű. Induláskor elhallatszván sípjának gyengébb hangja, hátunk megett hagytuk a vasuti töltésről előbőljő kinezést Kolozsvárt. A város csakugyan e pontnál a legszebb, zöldiák között emelkednek ki szép tornyai s a távolból is jólétre mutató épületei; a háttért hozzá a temető emlékekkel megrakott zöldeje, a házsongárdi vilákkal tarkozott gyümölcsös erdeje, távolabb a a monostori erdő, a lónai hegyek és a határszéli havasok elenyésző körvonalai képezik. A hozzá szokott szem is el van ragadtatva a festői kép által. Apahidale metet azonban a kép már nem annyira bájos, de mégis megnyerő.

Alig állottunk meg az államvasutak apahidai indóházánál, az ut letér a Szamosvölgyére, s pár perc múlva, az új vasut legelső útj indóház előtt állottunk. Elmondjuk itt ez alkalommal, hogy Apahidán a két vasutnak két külön indóháza van s a szamosvölgyi vasut vonatai nem Apahidáig, hanem Kolozsvárig közlekednek s épen mintha külön sínekben járna, minden vonat bejő Kolozsvárra s az államvasutakhoz itt csatlakozik. Ha ezt Kolozsvár lakosai előre tudták volna, elesett volna egyszerre minden legkisebb ürügy a Szamosvölgyi vasuttal szemben elfoglalt ellenséges álláspont.

Az új indóház természetesen virággal volt feldíszítve s kigyúlt oda ünnepi ruhában az összes apahidai lakosság. Tordai gör. egyes. román lelkész üdvözölve a minisztereket, imaszerű áldást mondott br. Bánfi Dezsőre és művére, beszédet „Bőjen a magyar Király!" felkiáltással végezé. Utanna Rososon gör. kol. lelkész román beszédet mondott, melyet a miniszterek valószínűleg szívesen elengedtek volna nekik. Br. Kemény Gabor miniszter válaszában Ordódy miniszter társa nevében is szíves köszönt mondott a fogadtatásért. Helyesen jegyzé meg a szónok — mondá — hogy e nap emlékeztetés lesz, mert a hol szorgalmas, becsületes nép lakik, csak jó emléket hagyhat maga után egy vasut megnyitását, kivanja, hogy a vasutlétesítő társaság a radhatatlan elnökének vezetése alatt be is következzék a vidékre az ádás, a mit tőle várnak. A lakosság éljenzései között tavozott a vonat. Apahidát megkerülve széles völgybe haladt tovább, melyet kopasz halmok vesznek körül. Legelőször jobbra a hegyre felmőnt a zsuhi utat találja utjában s kevés távoliságra a törpe hegyen és oldalán Alsó, Közép és Felső Zsuk falvai terülnek el. Majd zöld berkek tarkazzak a völgyet, balra Borsara vezet az út, jobbra a gyönyörű benczidai erdős sátnyok tünnek fel s miután br. Bánfi Adam nagy kiterjedésű régi kastélyának hata megett elhaladtak, a vonat sípól s a választubenczidai állomásnál vagyunk. Itt báró Bánfi Adam művészi kezére vall a díszítés; a zászlókkal megrakott nagy diadal iven „Labor omnia vincit" felirás és, fenn Magyarország címere áll, oldalt a társországok címeri tarkázzák a lombokat; déli növények festői csoportozataiból a szabad ég alatt majdnem egy terevi van varázsolva s ennek közepén br. Bánfi Albertné, br. Wesselenyi Miklósné, br. Bánfi Adámné, Zeyk Dánielné, özv. gróf Teleki Miksáné és két ritka szépségű leánya személyében egy bájos hölgykorszor; díszö mindenik önmagának, de a férfú érdem díszére mindenikö egy-egy gyönyörű virágcsokrot hozott magával s egész virágördövel rakták meg a br. Bánfi Dezső és a miniszterek coupéját. Itt Nagy Elek ref. pap mondott köszöntet br. Bánfi Dezsőnek, az ige megtestesítőjének s a nép éljenzése volt reá, a válasz. A hölgyek nagy részét a minisiteri waggon láta vendégelt s a vonat tovább robogott. Nem sokára balra Kendilóna falva tünik fel kastélyával. Egy csapat golya felhasználván a háziak távollétét, épen most kell vándorutrá, különben a falutól nem tudott volna megválni. A baloldalon majd Kisenő tünik fel a Teleki és Kendeffy udvarokkal s a gazdag tengeriföldiken keresztül liklódra értünk. Az indóházon hatalmas lobogó br. Bánfi Dezső élteti, nagy

hoz. Akkor még egészen gyermek voltam, tette hozzá sohajta.

— Édes istenem, hát most mi? szölt Primné. Az istenért miss Gertrud ne gondolja, hogy már vén.

Ha az ember fiatal akar maradni, erre nézve semmi sem oly jó, mintha magát fiatalnak érzi.

Ott van például miss Patty Pace —
— Épen kérdezősködni akartam felőle, kiáltott fel Gertrud, ismét felvéve ollóját, s egy másik függöny szétbontásához fogva.

El meg, s egészséges-e?
— Miss Patty, ha él-e? viszonzá Primné. Édes istenem, az tán soha sem hal meg. Olyan vén kisasszonyok, kik fiatal lányoknak érzik magukat, örök életelek. Epen azért jöttem ide, hogy valamit mondjak kegyednek róla. A süti legény, ki elhozta ma reggel a kenyereket, egyszersmind üdvözlést is hozott tőle kegyed számára, s kéréti, hogy látogatná meg őt, mentől előbb.

De én bizony nem sietnék oda vagy más valahová menni, mig kissé ki nem pihenem magamat, miss Gertrud; mert azt hiszem kegyed nincsen egészen jól, oly halványan és törődötten néz ki.

— Miss Patty kérétt, hogy látogassam meg őt? kérdezte Gertrud. Szegény vén portéka! Még ma délután meg fogom őt látogatni, értem pedig nincs miért aggódjék kegyed, kedves Primné, egészen jól érzem magam.

S Gertrud el is ment. Bizonytalan-
ságának ez már második napja volt, s

diadalkapu virágból fűzött feliratokkal zárja el előttünk az utat; itt értünk Kolozsmegyéből Szolnok-Dobokamerye területére s Szarvady alispán üdvözölte a magas vendégeket, s Ordódy közl. minisiter dicserő meg az önérejből vasutat teremtő megéjt, kivánt a vasut vezetőknek hosszú életet. Majd a birtokosság novében Hirsch Adolf szöltött ügyesen, azon möttől indulván ki, hogy az idő péusz és a vasutat illető nyervén, pénzét nyertünk, a birtokosság haláját tolmácsolta a nem is álmódott vasut létesítéscért; éltette br. Bánfi Dezsőt és Péterffy Zsigmondot, mint a kinek ebben legnagyobb az érdemük.

Tovább haladva, mindenütt hámuló nép csödlött a vasut mellé s a nagy kazalók, boglyák is meg voltak rakva néppel. A tavolban a kis Hosdat falva látszik, balra a hegyek között Kérő, áthaladunk a Szamosra építetett második hidon, jobbra látjuk a hegylájan a bíres buszjárásról ismert Micolát és előttünk fokszik Szamosujvár jókarban tartott templomaival, csinos házaiával, egyházi alapítványi és állami épületeivel. A vonat egyenesen a városba vezet s az indóház épen azon utcára van építve, mely a piacra visz s a nagy vendéglőtől alig fekszik pár száz lépényire. Az igen izlésesen épült gazdag faragványokkal tagas előtornáccsal ellátott indóház virágúterekkel volt ékítve nagy diadal kapu állott előttünk; az egész város intelligens közönsége ünnepi díszben volt künt, élén Szabó János román püspökkel, polgármesterével és egész hivatalnokai karával. — Placintár David polgármester atgondolt beszédben üdvözölte az érkezőket és ugyanazon Szamos Ujvár nevében, mely a megye rendezése által megszült megyei központ lenni és egykor nyílt bizalmatlansággal viseltetett egy, reá nézve idegen megye új főispánja iránt most díszpolgári oklevelet nyújtott az a férfúnak, a ki nem tömjénezéssel, hanem tettekel nyerte meg és győzte le ellenségeit. Br. Bánfi Dezsőre nézve a polgári oklevél mindenesetre értekel bir, mert nagy küzdelem aran vitta azt ki megának.

A vendégcsereit Szamosujvár leszállította itt az utazókat s a nép és taoudai ifjúság sorfal között zenével kísérté a városba, hol gazdag villas reggeli vart reajok.

A miniszterek meglátogatván a román püspököt és a polgármestert, megtekintették a nagy templomot és testemeyit s tisztán tartott anyagi jólétre mutató városnak csinos tancztermebe mentek villas reggelire. Itt Szamosujvár hölgyei a karzatán és külön emeleyen vartak az érkezőket s a lakoma kezdetét vévén, alig akartak véget érni a fogások, még kevesebb a szónoklatok árja, melyeknek sorat tegnapi tavirunkban közölk. Miután Szamosujvár mindenkit meggyőzött arról, hogy vendégcsereiben senki által sem enged magán tüntetni, szívélyes bucsu után a vonat tovább folytatta útját. A vartól jobbra Czegére vezet az út, balra Némának s miután harmadszor is átme gyünk a Szamos széles árkan, elhaladunk Szamosujvár-Némethy mellett, előttünk kuszik föl a hegyen házaival Petherháza, felitünk Szt. Benedek szép tornyos várkastélyával s annélkül, hogy Deését látnók, a Rózsahegynek erdős, meredek oldalának tövében Deésre értünk. Itt természetesen tetőpontját érte a lelkesedés. Deésért és Deésből indult ki a nagy vállalat. Bánfi Dezső után, e várost illeti a nem remélt siker ritka dícsősége. Talpon volt itt minden ember s csak a betegek nem jelentek meg az indóháznál; szakadtan éljenés, agyudörög fogadta az első vonatot; a nép alig tudott eltemi határtalan örömmel; zászlókkal voltak künt a czehek, szép sorban a derék tüzlőtőstetűt s a megye, város összes tisztikara. A polgármester díszmagyarban igaz lelkesedéssel átharott szavakban üdvözölte a vendégeket és tolmácsolta Bánfi Dezsőnek a város haláját. Utanna a kereskedő társulat egy gyönyörű gazdag lobogót a főispán tisztelői pedig uisz kardot nyújtottak át s a tisztelges bevezetével kocsiakon a vendégek a városba robogtak.

Deés ma este tánczvigalommal helynap la. komával ünnepli meg a nagy napot, mely forduló pont e város történetében.

örömmel ragadta meg ez, valamint minden más alkalmat, hogy tevékenysége által szorakozást szerezzen magának.

Miss Patty csúztól egészen összezsugorodva találta guggolni a kemence előtt, melyben kevés száraz gazból nyomorult tűz pislogott; szokottnál kevesebb gondnal volt ültözködve.

Azonban meglehetősen vidámnak nézett ki, s Gertrud érkezését nagy örömmel fogadta.

A kíváncsiság, mely által mindig nagyon kitüntette magát, az öregség s gyengeség előhaladtával még növekedni, nem apadni látszott nála.

Számtalan kérdéseket intézett Gertrudhoz, élményeiért, s a lefolyt év által tett tapasztalatait s azon kört illetőleg, melyben azóta élt. Különs érdeklődést tanusított a satarogai társadalmi élet, az ott uralkodó legujabb divatok s az alkalmak, s eshetőségek iránt, melyeket e hely házassági összeköttetésekre nyújt.

— Tehát még maig sem választott magának élettársat Gertrud? kérdezte, miután Gertrud türelemmel megfelelt valamennyi kérdésére. Ez valóban nagyon sajnos körülmény. Nem épen azért, folytatta mosolygva, s könnyű kézmozdulattal, mintha valaha az életben igen késő volna házasságra gondolni, melyet néha ötven s még több éves nők is megkötnék és kegyednek, ki élte virágjában áll még, bizonynyal nincs oka kétségbeesni egy fiatal élettárs kaphatása iránt.

(Folyt. köv.)

Dr. AJTAI K. SÁNDOR

rector beszéde,
tartotta september 11-én
(Végo.)

A tudomány igen is erő, de nem az élet; alap, de nem a vár; hatalom, de nem a hatalmas; eszköz a munkára, de nem az ész; a megismerés, de nem a cselekvés. — A tudomány beszél az igazságról, az élet pedig tesz; s hogy vajjon teszi-e, a miről a tudomány beszél: attól függ, mily mértékben vannak meg amaz erők az emberben és a társadalomban; mily hatékony az egytűvő tartozás érzete a központi vonzó erő. — S miután egészen véve azon erők az emberben nem a nagy világban, hanem a családban tevékenyek: az élő tudománynak — bár köteleke az a népeknek — igazi fészke a haza. A tudomány haladhat igen is maga után és az emberiség is csak előre megy; és kinek se jut eszébe állítani, hogy a mai cultura készen pattant ki Minerva fejéből, s nem képezik folytatását az antik culturának; a haladás gyorsaságával se lehetünk nagyon elégedetlenek, ha a fajok fejlődési idejéhez képest azon arasznyi időt, melyről a történelem beszél, votjuk egybe azzal, melyről földünk archeológiája regél nekünk. Nemzetek azonban tudománnyal és tudomány nélkül pusztulnak a föld színéről, ha a családi és társadalmi, egy szóval a haza élet gyökerei, amaz erők megromlanak; a tudomány késleltetheti a bomlást, de kertjében a halál ellen nincs orvosság; adhat erőt, de az életnek kell adnia az anyagot, a mi azt telvegye; teszi a csoda helyébe a természet törvényét, s annál tudatosabb köteleességeket ró az emberre, de nem tehát csodák s a néppei és a hazaval álmérűl a tudomány is, hogy mai tetterősebb utódoknak mar csak romokan képezze örökséget.

Nem azért pusztult el a régi cultura, mert a közepentengeri országok talajában megfogyott a buzatermesztés sziláseges phosphorsav és kali, mint a hogy Liebig alntja; s nem azért rossadt össze a római világbirodalom, mert „műveltsége az aesthetica és specuatió inóhomokjan epüü", s mert elmasztatának megszerezni a természet tudományokat, mint a hogy Du Bois Reymond mondja: ha nem, mert a megévő tudományokkal sem tudták élni; mert megvesztett minden erőket szétbomlott minden erő, chaossá vált az anyag; volt cultura, de a levegőben, és nem az életben, mely már csak utolsó löbajt vetette, s ezzel szemben a barbárok, ugyan cultura nélkül — de hozták a nő, gyermeket, a családot, a vallást, a hazát!

Ime! iránytűnk egyik sarka a tudományok egységességére, masika az életre mutatott, s ez az élet a mi életünk, a mi tudományunk élete, a haza élete. Soha sem szabad tehát szemünk elől tévesztetni: hogy a tudományok egyeteme, és a tudományok magyar egyeteme vagyunk!

Tisztelt tanártársak! testvéreim a tudományban! Nagykö imé a feladatok, de nem kevésbé nemese, a melyeket szabad akarattal és öntudatosan vállalkunk vetünk. A tudás szövétének megzakatás nélkül világítani; a tudományok tagas birodalmában „jelenben" a „jövőt" fardhatatlannal kalauzolni, azt az igazság öntudatára juttatni; kezébe adni a mértéket, melynek segítségével megismerje a természetet és ebben önmagát; szelteni láttatni a tanmódszerrel a már felderített valóságokat a magok igaz rendszerében, hogy így a tudomány szellemében való üngondolkodási képesség nyújtásával alkalmas munkások fejlődhessenek a tudomány birodalma határainak tagítására is; fenntartani a különböző szaktudományok között állandó tudományos érintkezéssel, az egytűvő tartozásnak, a közös célnak élénk érzetét, a központi vonzó erőt; és beoltani ugyanezen érzetet az életre is kihatólag növedékelnkbe; hazafias buzgósággal, hazafias irányban vezetni a tudományos nevelést és szeretni az életet, ugy mint a betegség ellen küzdő igaz orvos szereti betegét; és ezentul, de csakis ezen feladatok betöltésével, mert hivatásunknak teljes lelkünköl is és minden erőnkkel kell megfeleltünk, kinek-kinek a maga ereje és szerencséhez képest, új tények és igazságok felderítésével is művelni a magyar tudományosságot: hivatali, hazafiai, és emberi köteleességét.

És önk egyetemi polgárok! Spes patriae kik a kárpátok völgyeiből Alma-Mater-üná melegtő szárnyai alá jöttek, hiszem, komoly feladatok komoly meggondolásával, vonják le beszédeimből a tanuságokat. A tényleges ösmeretek különböző mennyiségét, s módszeres szellemi gyakorlat által a gondolkozásra különböző fokban képzelt, fiatal tevékenységet ész — mint alapot — hoznak magukkal. Tanulni itt is tovább kell és pedig komolyan és serényen — mert: „ars longa, vita brevis" — csak a módszer más, a melyben tanulnak; az óksági üztön „miért" jeit most az értelem veti fel önkben, és arra a feleletet megkapják nem dogmatikailag hanem kritikailag.

A gondolat az ész törvényein belül teljesen szabad, s az önk részéről is az alapos vizsgálódás és a bíralat nemcsak megegedett, hanem köteleesség is; hogy azonban ezt tehesék, meggondolva azt, hogy általában is a tu-

dományosan képzett ember bárminő gyakorlati életpályán az eredményes és önálló tevékenységre a legképesebb, még ha tökéletes közép-tanodai oktatás alól kerültek is ki: szűkséges, hogy a szakpályá tanulmányait minél szélesebb alapokra fektessék, s e czélból általános ismeretek bővítésére, az összes tudományok alapjait felölölő bölcsészeti és természettudományi karok kebelét jelölöm meg, a mi által, valamint a különböző kari hallgatóság egy-más közti tudományos érintkezése által nemcsak a külön szakpályá tanulmányait könnyítik meg és tökéletesítik magukban, hanem egyszersmind az életben megbecsülhetlen „nyílt fejt" szerzik meg. Emellett különböző pályá munkái megtanulják egymást ismerni, a közös célt és törekvéseket becsülni, ha testük anyagi és erkölcsi épységének gondozásával ily módon társítják magukban a nemes természetet a nemes kulturával: válnak a társadalomnak oly tagjaivá, melynek lenniük hazafi köteleességük. És majd ha az életbe — már mint egyetemünk külső tagjai — kilépnek, s felavatásuknál az egyetem tanárjának tisztelét és engedelmeséget, az egyetem érdekeinek védelmet esküsznek: ne vegyék ezt üres alakiságnak. Mely jelentősége van ennek, mert itt kezdődik az egyetem feladatai egyik legfőbbekikének megvalósítása. — Önk a szervek, melyek által a tudomány megvalósul az életben; önk képezik a társadalomban azon csatornákat, a melyeken keresztül a népelethe jut a cultura; azon áram, mely az elemi és középtanodákból az egyetemen borkollik. Addig is uraim, élvezétek önk az egyetemi polgar nemes szabadságát, a tanulmányi és fogymirrend határain belül, ennek tisztelben tartásával és annak meggondolásával, hogy a szabadság lényege mindenben és mindenütt a korlatokban rejlik.

Nagytekintetűm. kir. tud. egyetem!

Rectori programom rövid, nem más, mint kiindulási pontom: „Ordó est anima rerum." — Vajha kormányzasom éve mindnyajunk meglegedésére folya le. Részemről nem fog hanyozni a törekvés, ezzel halálni meg a kitüntető bizalmat, melylyel csekélységemet a közteherviselés első helyére méltattak.

És most, midőn az 1881—82 diki tanévet megnyitom, — Kant amszavaival élve, melyekkel a Wolf féle philosophia haláját jósolta —: „Nem marad más hátra, mint az ismeretek bővítése és a köteleesség teljesítése."

A székely szövőipar.

A székelyföldi szövőiparról általában és annak produktumairól igen érdekes cikket közöl szakavatott tollból az „Ellenőr", melyet, mint hogy minket érdekel kiválóan, átvesztük néhány részt.

Az első helyet, ugymond a cikkek, a nőiparkiallításra latott szövetek között, ugy a készítmény minősége, valamint különösen azok versenyképessége tekintetében, kétségteleen a székelyföldi vázsának és szövetek foglajlajol, melyek azonnal meggyőzik a figyelmes szemlőt, hogy itt egy életrevaló s fejlődésre képes — tehát fejlesztésre érdemes iparrággal van dolgunk.

A székelyföldi kiállítás összesen négy csoportból áll. u. m.: az első a székely szövőgyár, a sepsi szty. györgyi szővészeti tanműhely, a szty. györgyi nőipariskola és a magánosok kiállításából. A női ipariskoláról majd csak az illető csoportban fogunk megemlékezni s ezért e helyen pusztán a többi három tényező tesszük ismertetésünk tárgyává. — A mi a magánosokat illeti, ezek kiállítottak különféle női ruhakelméket, asztalterítőket és kendőket, ággyertőket, vánkoshéjakat, törliközű kendőket, kátrinczakát és nyers vásznat. A kiállított tárgyak, ugy az anyag finomsága, s a szövés egyenletessége, valamint a csinos és izléses eredeti minták következtében, méltó figyelmet keltettek, a mit különösen előmozdított azon körülmény is, hogy árúk koránt sincs túlságóza s ennek folytán teljesen versenyképes piacti ártt képeznek. — Nem pusztán bási szükségletre készített és képtelen magas árra taksált luxus-tárgyak ezek, mint annyi sok más e kiállításon, de valódi iparcikkek, ugy a tömeges termelés, mint a megfelelő piacti ár tekintetében. — A sepsi-szent györgyi szövészeti tanműhely, a mely Révay Borbála igazgatója és Binder Lajos szakavatott felügyelete alatt áll, szintén igen szép és olcsó lenszöveteket, asztalterítőket, ággyertőket, kátrinczakat stb. állított ki, a melyek hasonlóképen teljesen versenyképes piacti ártt képeznek. A szövészeti tanműhelyre a székelyföldön valóban igen nemes és messze kiható feladat vár, melyet, hogy sikerrel oldand meg, arra nézve teljes biztosítékot nyujt annak szakavatott és a modern technologiai ismeretek magaslátán álló tervszerű vezetése. A székelyföldi kiállítás főszála az első székely szövőgyárra esik. Ezen intézet ezelőtt nyolcz hónappal létesült s ugyancsak Binder Lajos szakavatott vezetése alatt áll. Kiállított e gyár különféle asztalterítőket, nevezetesen asztalterítőket és kendőket, törliközűket lenből és pamutból, kötényeket, nadrágszöveteket stb. S a kiállított tárgyak ugy jeles minőségűek, mint teljesen versenyképes árú, mondhatók olcsóságuk folytán szinte meglepi a szemlőt. A mi a kiállított szöveteket illeti, azokra nézve csak az az egy megjegyzéstök van, hogy olajandó volna, hogy az asztalteritök nemcsak az uri, de egyszersmind a közepostyalj részére is készítenek, vagy a bemutatottmal valamely kisebb alakban. A mi pedig a nadrágszöveteket illeti, a melyek különben minden tekintetben versenyképesek, ezekre nézve kívánatos volna, hogy szintén

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Ervényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad — predeal irány Kolozsvárról.

Allomások		Gyors-		Személy-		Vegyes		Menetjegy árak			
		202. sz.		204. sz.		201. sz.		II. oszt.			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M. Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csúcsa (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Erk.	4	28	—	—	reggel	—	14	87	10	62

Predeal — nagyvárad irány Kolozsvárról.

Allomások		Gyors-		Személy-		Vegyes		Menetjegy árak			
		201. sz.		203. sz.		201. sz.		II. oszt.			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apáca	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	34	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	11	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunyad	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csúcsa	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M. Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Erdési állomás.

A kolozsmonostori rom. kath. alapítványi uradalomnál a 700 frt évi fizetéssel, 200 frt lőtarási és utazási átalánnyal, 30 ürkőb-méter beszállított kemény hasábos tűzfával, hat szekér szénára való kaszálóval és szabad szállással javadalmazott erdészellenőri állomásra hivatalunknál (Kolozsvár belső Torda utca, 10 sz.) 1881. okt. 25-ig pályázat nyitattik.

Kolozsvár, September 14. 1881.

Az erdélyi rom. kath. Status igazgató tanácsától.

Páll Sándor,
alelnök.

If. Filker Elek,
titkár.

(399)

2--3

(401)

Pályázat.

A szász-besztercei magyar és német tannyelvű rom. kath. leányiskolában egy, évi 300 frt kézpénz fizetéssel javadalmazott nőtanítói állomás szerveztetvén, arra ezennel pályázat nyitattik. Pályázó okleveles tanítónők, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen kell, hogy bírák, utasítatnak, kellőleg felszerelt kérvényüket, a szász-besztercei rom. kath. plébánia hivatalhoz, legkésőbb f. év sept. 30-ig beküldeni. Megjegyzetjük, hogy a tanításban tökéletes jártasságot tanúsító, példás viseletű tanítónőnek reménye lehet, két évi sikeres működése után, 400 forintig való fizetés-felemelésre.

Kelt Besztercén, (Erdély) 1881. sept. 12-én.

Gidófalvy Gergely,

pléb. iskolaszéki elnök.

2--2

Sz. 7759—1881.

Árverési hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint csődbírószék közhírré teszi, hogy a „Victoria”-biztosító társaság csődtömegéhez tartozó s a magyar korona területén székelvén vezér és főügynökségeknél leltározott és leltározatlan 174.154 frt 70 krt. tevő követelések 1881. évi november hó 3-án d. e. 9 órakor s a következő napokon nyilvános árverezéssel a bíróság árverezési szobájában — fogantatásával megbízott kir. közjegyző D o r g ó Albert által — el fognak adni.

Az árverezési feltételek nevezett közjegyzőnél, tömeggondnok Schilling Rudolfnál s ezen törvényszék irattárában megtekinthetők, utóbbi helyen a követelésekről sz erkesztett kimutatás is betekinthező.

A kolozsvári kir. törvényszéknek 1881. évi augusztus hó 30-án tartott üléséből.

Az elnök ur távollétében.

Albach Géza,
bíró.

Phleps Ferencz,
3--3

(398)

Árverési hirdetmény.

A m. kir. törvényszék végzése folytán néhai Kerekes Márton összes ingatlan birtokai

folyó év szept. 19-én

hétfőn délelőtt 9 órakor a helybeli kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál a legtöbbet ígérőknek el fognak adni. Még pedig:

1. Széchenyi-tér 29. sz. házas telek, 7 szoba, 2 konyha, 1 pince, istálló és faskamarákkal ellátva.
2. Ugyancsak ezen telek szomszédságában 1 emeletes ház, négy szobával, egy külön épített fűtőszalmalomból, vízerőre alkalmazva.
3. Ezen telek szomszédságában, a Tauffer-híd mellett levő házas telek, 2 szoba, 1 bolt, konyha, kamara, pincével és faskamarával ellátva.
4. A Hidelven a nagy-utcában 86. sz. a. 1 házas telek 2 szoba és konyha egy kut és nagy kert.
5. Kajántó utcában 22, 24 és 26-ik számok alatti házas telek külön-külön két szoba konyha és kertekkel ellátva.
6. A Brétfű alsó lábban 1 tábla szántóföld, szálló és gyümölcsös.
7. A Kómálban egy tábla szálló.

Az árverezési feltételek törvényszéki végrehajtó Szabó Károly úrnál megtekinthetők.

(402)

1—2

Demjén Agoston

műlakatos Kolozsvártt.
(Ezelőtt Veres Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyekben és gyárakban magát kiképezte, tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK.

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb minták szerinti sir- és garádics rácszatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhoz szükségeseltető constructiók, villámhárítók,

finom zárok és templom ajtókhosi cziprázott pántok

elkészítését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltőbb, — csaknem az üntött vasból készülttekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesíteni.

Lakásom Kolozsvártt, Belszén-utca 12. sz.
(Ezelőtt Veres Dániel.)

Demjén Agoston.

(305) 20—100

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gözzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLÓIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, köris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontossággal teljesít. (240) 41—100

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.